

Вакцинација во Република Македонија

*Министерство за здравство
Прим. Д-р Јованка Костовска*

Вакцинацијата како превентивна мерка за заштита на населението од заразни болести

- Вакцинацијата е една од најисплатливите јавно здравствени мерки. Целта на вакцинацијата е да ја заштити единката и заедницата од заболувања кои можат да се спречат со вакцини.
- Во светски рамки 116 милиони деца ги примаат основните вакцини, а 19 милиони ги имаат пропуштено.
- околу 10 милиони деца под 5 години годишно умираат. Една четвртина од нив се деца кои умираат од болести кои може да се превенираат со вакцина, а 1,4 милиони деца се под 5 годишна возраст.

Историја на вакцинација

- Во 1885 година Луј Пастер ја открива вакцината против беснило
- Во 1900 година откриена е вакцина против дифтерија и тетанус
- Во 1927 година откриена е вакцината против туберкулоза
- Во 1955 година откриена е вакцината против парализа
- Во 1960 година откриена е вакцината против морбили и заушки

Историја на вакцинација

- Прва вакцинација во 1948 год-против туберкулоза. До 1960 година кампањска вакцинација
- Од 1948-1990 год вакцини од Имунолошки завод Загреб и Торлак Белград
- Набавувани од здравствените установи без запазен студен синџир при транспорт
- Од 1991 год централна набавка за БЦГ–складирани во Реплек
- Од 1994 год до 2003 год вакцини од Уницеф
- Од 2003 год набавка со буџетски средства од државата

набавка на вакцини

- Од страна на МЗ- јавна набавка-закон за јавни набавки
- Од реномирани производители
- Според листа на СЗО
- Регистрирани во РМ или земји на ЕУ
- Сертификат за исправност
- OSBR сертификат
- Инспекциска контрола при прием-МЗ и Агенција за лекови
- Дозвола за пуштање на серија во промет од Агенција за лекови

Транспорт и Складирање на вакцините студен синџир

- Од производител ⇒ централно складиште –студен синџир
- Специјални комори со автоматски отчитувач на температура и резервен агрегат
- Визуелна и светлосна сигнализација
- Одговорен фармацевт - за студен синџир
- На секои три месеци ⇒ здравствени домови со возило фрижидер
- До вакцинални пунктови со портабл фрижидер

Складирање на вакцини во здравствени домови

- Наменски фрижидери за вакцини
- Рекордер за температура
- термометар
- Мониторинг картичка
- Температурна листа
- Одговорно лице
- Портабл фрижидер за транспорт
- Патрони за транспорт

Менаџирање

- Министерство за здравство -координатор за имунизација
- Комитет за имунизација
- Регионални координатори за имунизација
- Здравствени домови-директор
- Здравствени домови-служби за имунизација-одговорно лице

Болести за кои се вакцинира

- Tuberculosis - воведена 1948 година
- Diphtherija - воведена 1951
- Pertusis - воведена 1960
- Tetanus - воведена 1951
- Poliomyelitis - воведена 1960
- Morbilli - воведена 1972
- Parotitis - воведена 1982
- Rubeola - воведена 1982
- Hepatitis B - воведена 2004
- Hib - воведена 2008
- HPV - воведена 2009
- Pentavax-hexavax - воведена 2015

Производители на вакцини

ВАКЦИНА	ПРОИЗВОДИТЕЛИ	ДРЖАВА
POLIO SABIN (BOPV)	Sanofi Pasteur	ФРАНЦИЈА
ENGERIX B PEDIJATRIC	GlaxoSmith Kline	БЕЛГИЈА
BCG VACCINE	BB-NCIPD Ltd	БУГАРИЈА
MRP (PRIORIX)	GlaxoSmith Kline	БЕЛГИЈА
DT(TETADIF) Td(DIFTET)	BB-NCIPD Ltd	БУГАРИЈА
TT-vax (TETATOX)	BB-NCIPD Ltd	БУГАРИЈА
HPV (CERVARIX)	GlaxoSmith Kline	БЕЛГИЈА
HEXAXIM	Sanofi Pasteur	ФРАНЦИЈА
PENTAXIM	Sanofi Pasteur	ФРАНЦИЈА

Календар со примена на поливалентни вакцини (петовалентни и шестовалентни)

Вакцини	Вакцинација							Ревакцинација						
	Час	Месеци						Г						
	24	2	3,5	4	5	6	12	18	4	6	7	12	14	18
Нер В	X													
BCG	X													
DTaP+НерВ+Hib+IPV		X			X									
MMR							X		X					
Td											X		X	
TT														X
bOPV											X		X	
DTaP+Hib+IPV			X					X						
HPV												X		

X – ШЕСТОВАЛЕНТНА

X - ПЕТОВАЛЕНТНА

Примарната вакцинација во РМ во 2017 год

ТИП НА ВАКЦИНА	ОПФАТ
Вакцина против туберкулоза	96,8
Вакцина против Хепатит Б	91,3%
Вакцина против хемофилус инфлуенца тип Б	91,1%
ДиТеПер -ацц вакцина	91,1%
ИПВ вакцина	91,1%
МРП вакцина	82,6%
ХПВ вакцина	48,0%

ДИФТЕРИЈА, ТЕТАНУС И ПЕРТУСИС ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Дифтерија - последен регистриран случај - 1976 година

1951 година воведена вакцинација

Дифтерија - просечен годишен број умрени - период 1946 -1950 година

Дифтерија - просечен годишен број заболени - период 1946-1950 година

Тетанус - број заболени -2017 година

1951 година воведена вакцинација

Тетанус - просечен годишен број умрени - период 1946-1950 година

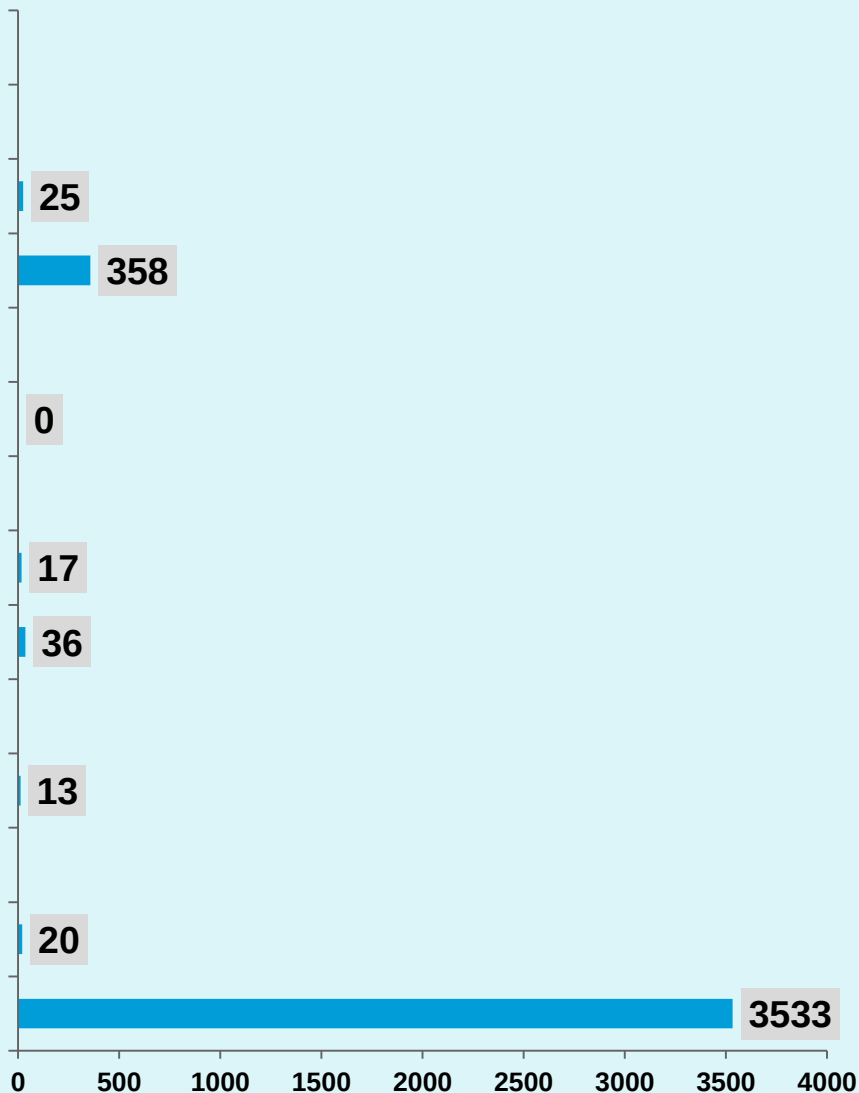
Тетанус - просечен годишен број заболени - период 1946-1950 година

Пертусис - број заболени- 2017 година

1960 година воведена вакцинација

Пертусис - просечен годишен број умрени - период 1955-1959 година

Пертусис - просечен годишен број заболени - период 1955-1959 година

МОРБИЛИ, ПАРОТИТ И РУБЕОЛА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Постигнати резултати

- Последниот случај на дифтерија е регистриран во 1976 година.
- Нема податоци за регистрирани случаи на неонатален тетанус уште од 1993 година.
- Последната регистрирана епидемија на детска парализа е во 1977 година, со 90 заболени..
Последниот случај на детска парализа во 1987 година.
- Во јуни 2002 година, Република Македонија доби сертификат како земја ослободена од полио („полио-фрее”).
- Драстично намален морбидитет од останатите вакцинопревентабилни заболувања

Идни перспективи

- Опфат над 95% на централно ниво
- Опфат над 90%-95% на ниво на микро единици.
- Зголемување на опфат кај ризични групи.
- (DTPa-IPV) во 2019 година во прво одделение
- (DT-IPV) во осмо одделение
- Пнеумококна вакцина
- Рота вирус вакцина
- Одржување на статус-земја ослободена од полио (добиеен статус -2002 год.)
- Воведување на единствен интегриран електронски систем за евиденција
- Подигање на свеста на родителите за вакцинација-стекнување доверба
- Справување со антивакциналните групи
- Кампања за комуникациски вештини кај здравствените работници

ТОЧНИ И ЈАСНИ ИНФОРМАЦИИ

- Здравствени власти
- Здравствени работници
- Антивакцинални групи
- Интернет
- Пријатели
- Колеги

ЗДРАВЈЕ НА ДЕТЕТО

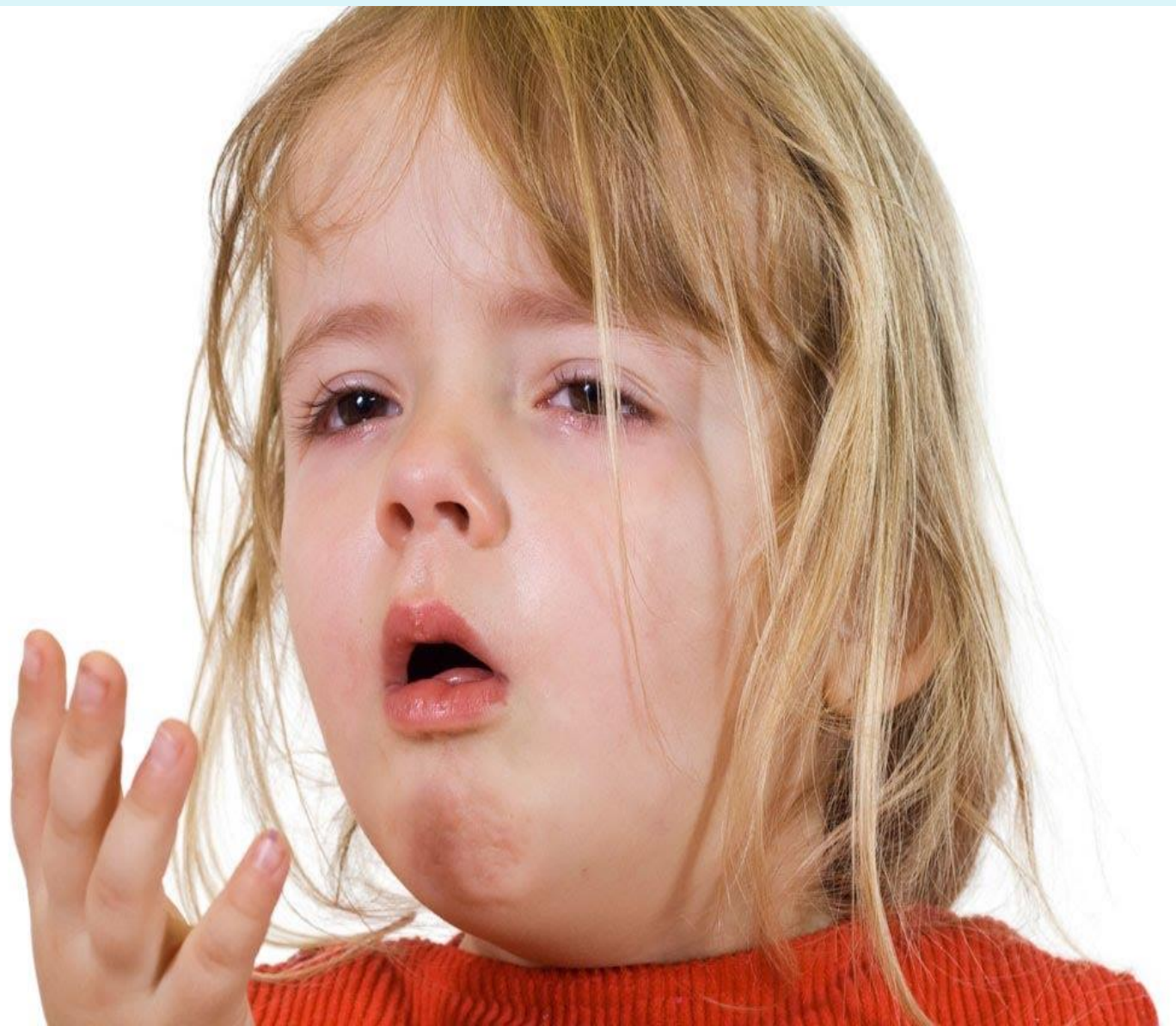
Да не заборавиме

- Вакцинацијата е бесплатна
- Право на секое дете е да биде вакцинирано
- Должност на родителот е да го заштити и вакцинира
- Обврска на здравствениот систем да обезбеди квалитетни и безбедни вакцини
- Обврска на здравствените работници со добри комуникациски вештини со голема доза на доверба соодветно да го информираат родителот за бенефитите од вакцинацијата и да одговорат на сите поставени прашања.

**Elvis Presley receives a polio vaccination from doctors at the CBS studios,
New York, in 1956.**

